

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Asan/5/2016
Identifikačné číslo spisu: 4015200940
Dátum vydania rozhodnutia: 24.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4015200940.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci žalobcu: UNIX Auto s.r.o., IČO: 46 170 740, Jókaiho 13/30, Komárno, právne zastúpeného: JUDr. Tamás Puskás, advokát, Alžbetínske nám. 1203, Dunajská Streda, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, Masarykova 10, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OPS/BEZ/2015/3895 O-291/2015 zo dňa 15.07.2015, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/209/2015-39 zo dňa 27.04.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/209/2015-39 zo dňa 27. apríla 2016 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. k. OPS/BEZ/2015/3895 O-291/2015 zo dňa 15. júla 2015 a rozhodnutie Inšpektorátu práce Nitra č. 50/15/práv. IPNR OPS/ROZ/2015/267 zo dňa 27. marca 2015, z r u š u j e a v e c v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi trovy konania pozostávajúce zo sumy 140 Eur zaplatenej titulom súdnych poplatkov na účet jeho právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa ustanovenia § 250j ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. k. OPS/BEZ/2015/3895 O-291/2015 zo dňa 15.07.2015, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie č. k. 50/15/práv. IPNR OPS/ROZ/2015/267 zo dňa 27.03.2015, ktorým sa žalobcovi uložila podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o inšpekcii práce“) za porušenie povinnosti vyplývajúcej z § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o nelegálnej práci“) pokuta vo výške 2 000 Eur. Náhradu trov konania krajský súd žalobcovi nepriznal.

V odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajský súd konštatoval, že v danej veci sa obmedzil len na

otázku, či vykonané dôkazy, z ktorých správny orgán vychádzal a ktoré samotný žalobca v žalobe spochybňuje sú relevantné, najmä kvôli prameňu, z ktorého vychádzajú, alebo či neboli porušené niektoré procesné zásady správneho konania a ďalej skúmal, či vykonané dôkazy logicky robia možný skutkový záver, ku ktorému žalovaný dospel. Súd dospel k záveru, že oba správne orgány sa dôsledne riadili procesnými a hmotnoprávnymi zásadami upravenými v zákone o inšpekcii práce a v zákone o nelegálnej práci. Medzi účastníkmi nebol sporný skutkový stav, sporným zostal iba výklad ust. § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b/ o nelegálnej práci, účinného ku dňu vykonania kontroly.

Mal za nesporné, že žalobca ako zamestnávateľ mal s L. K., ako zamestnancom, uzavretú pracovnú zmluvu dňa 13.10.2014 a podľa § 46 Zákonníka práce, pracovný pomer mu vznikol a začal pre žalobcu vykonávať dohodnutú prácu - rozvozový predajca od 8:00 hod. tohto dňa, ktorý bol dohodnutý v pracovnej zmluve ako deň nástupu do práce. Žalobca ako zamestnávateľ však, najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, si neplnil povinnosť podľa § 231 ods. 1 písm. b/ bod 1. zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a tohto zamestnanca neprihlásil do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia v Sociálnej poisťovni pre účely nemocenského, dôchodkového, atď. poistenia a taktiež v zdravotnej poisťovni pre účely zdravotného poistenia, ale až v priebehu výkonu dohodnutej činnosti podľa PZ dňa 13.10.2014, t. j. o 10:14 h, čím porušil § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b/ zákona o nelegálnej práci. Nesplnenie si oznamovacej povinnosti voči Sociálnej poisťovni podľa osobitného predpisu bolo preukázané registračným listom FO - prihláškou, kartotékou pracovného času L. K. za mesiac október 2014 a elektronickým výpisom z registra Sociálnej poisťovne.

Výhodnotil preto, že neobstojí námietka žalobcu, že si svoje povinnosti ohľadne platenia daní a odvodov splnil riadne a včas, odvody zaplatil v plnej výške, pričom zamestnanec a ani štát neboli na svojich právach ukrátený žiadnym spôsobom, a že žalovaný a prvostupňový správny orgán posudzovali nelegálne zamestnávanie z jeho strany podľa § 2 ods. 2 písm. b/, resp. § 3 ods. 2 zákona o nelegálnej práci a nie podľa § 231 zákona o sociálnom poistení.

Podľa názoru súdu, žalovaný a prvostupňový správny orgán správne posúdili vec po právnej stránke, keďže žalobca si nesplnil svoju povinnosť uloženú zákonom včas a za porušenie takejto povinnosti, ktorú zákon definuje ako správny delikt, zákon jednoznačne prikazuje inšpektorátu práce, ako orgánu štátnej správy v oblasti inšpekcie práce, vyvolať postih podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1. zákona o inšpekcii práce, keďže ide o inštitút objektívnej zodpovednosti za správne delikty. Právnická osoba alebo podnikajúca fyzická osoba je za správny delikt objektívne zodpovedná, pričom súčasná právna úprava neumožňuje zbaviť sa čo len čiastočne zodpovednosti zaň. Z toho vyplýva záver, že fyzická a právnická osoba - podnikateľ zodpovedá výlučne za spôsobený protiprávny stav bez ohľadu na zavinenie. Dodal, že žalovaný správny orgán (rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a žalovaného tvoria jeden celok) uložil žalobcovi postih na dolnej hranici, čo i odôvodnil a u žalobcu zohľadnil dĺžku "nepatrného oneskorenia".

Pokiaľ žalobca v žalobe poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 341/07, krajský súd uviedol, že toto rozhodnutie nie je možné aplikovať na daný prípad, keďže ustanovenia právnych predpisov, ktoré aplikoval žalovaný na preskúmanú vec sú jasné a zrozumiteľné a súdna prax je dostatočne ustálená pri posudzovaní nelegálneho zamestnávania v spojitosti s porušením ust. § 2 ods. 2 písm. b/ a § 3 ods. 2 zákona o nelegálnej práci.

Z uvedených dôvodov vyslovil krajský súd názor, že záver oboch správnych orgánov, ktorí urobili vo svojich rozhodnutiach, zodpovedá zásadám logického myslenia a je v súlade s i hmotnoprávnymi ustanoveniami príslušných zákonov. Súd nezistil také vady konania, na ktoré by podľa § 250i ods. 3 O.s.p. musel prihliadnuť, preto žalobu podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol.

Rozsudok napadol žalobca včas podaným odvolaním z dôvodu, že prvostupňový súd nesprávne právne posúdil vec. Uviedol, že nesúhlasí so záverom prvostupňového súdu, žalovaného a záverom prvostupňového správneho orgánu, že porušenie povinnosti žalobcu prihlásiť svojho zamestnanca do

Sociálnej poisťovni od 8:00 hod. do 10:14 hod. je potrebné považovať za nelegálne zamestnávanie.

Žalobca opakovane poukázal na to, že:

- a) žalobca prihlásil zamestnanca hneď prvý deň trvania pracovného pomeru o 10:14 hod.;
- b) žalobca prihlásil zamestnanca dobrovoľne a nie na základe kontroly Inšpektorátu práce či iných orgánov štátnej alebo verejnej správy;
- c) zamestnanec bol prihlásený v Sociálnej poisťovni od prvého dňa trvania pracovného pomeru, t. j. od 13.10.2014;
- d) žalobca riadne zaplatil Sociálnej poisťovni, zdravotnej poisťovni, daňovému úradu všetky odvody na účely sociálneho a zdravotného poistenia a zaplatil aj všetky dane, a to od prvého dňa trvania pracovného pomeru, t. j. od 13.10.2014;
- e) zamestnancovi nevznikla žiadna škoda, keďže bol prihlásený v Sociálnej poisťovni pre účely nemocenského, dôchodkového atď. poistenia a taktiež v zdravotnej poisťovni pre účely zdravotného poistenia od prvého dňa trvania pracovného pomeru, t. j. od 13.10.2014;
- f) štátu nevznikla žiadna škoda, keďže zamestnanec bol prihlásený v Sociálnej poisťovni pre účely nemocenského, dôchodkového atď. poistenia a taktiež v zdravotnej poisťovni pre účely zdravotného poistenia a v daňovom úrade pre účely platenia daní od prvého dňa trvania pracovného pomeru, t. j. od 13.10.2014.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti mal žalobca za to, že z jeho strany nemohlo dôjsť k nelegálnemu zamestnávaniu. Účelom a zmyslom ustanovení zákona o nelegálnej práci, podľa ktorých bola žalobcovi uložená pokuta, je totiž dosiahnuť, aby zo strany zamestnávateľov boli dane a odvody platené riadne, resp. aby zamestnanci neboli ukrátení na svojich právach vyplývajúcich z predpisov sociálneho či zdravotného poistenia. Žalobca však svoje povinnosti ohľadne platenia daní a odvodov splnil riadne a včas, dane a odvody zaplatil v plnej výške. Ani zamestnanec a ani štát tak neboli na svojich právach ukrátení žiadnym spôsobom. Účel a zmysel zákona o nelegálnej práci teda bol naplnený v plnom rozsahu.

V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 341/07, z ktorého vyplýva, že tzv. účelový výklad je možný použiť v dvoch prípadoch - 1/ v prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu, 2/ v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia.

Mal tak za to, že účelový výklad možno použiť na ustanovenia § 2 ods. 2 písm. b) a § 3 ods. 2 zákona o nelegálnej práci, keďže zmysel a účel tohto zákona, resp. týchto ustanovení je jednoznačný - účelom a zmyslom týchto ustanovení totiž nie je skúmať dodržiavanie ustanovení zákona o sociálnom poistení, ale predchádzať situáciám nelegálneho zamestnávania, keď zamestnanci alebo štát môžu byť ukrátení na svojich právach. V danom prípade však ani zamestnanec a ani štát neboli ukrátení na svojich právach, dane a odvody boli riadne a v plnej výške zaplatené a zamestnanec bol prihlásený pre účely sociálneho poistenia pre celý čas trvania pracovného pomeru. Dodal, že viazanosť štátnych orgánov zákonom o nelegálnej práci neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu ustanovení zákona, ako to urobil prvostupňový súd ako aj žalovaný, pretože v zmysle ustanovenia čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky sú totiž štátne orgány viazané aj zmyslom a účelom zákona.

Vzhľadom na uvedené mal za to, že prvostupňový súd, žalovaný a prvostupňový orgán nesprávne právne posúdili vec, preto navrhol, aby najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu a vrátil vec na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu vyjadril v podaní zo dňa 13.10.2016, v ktorom uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s rozsudkom krajského súdu, ktorý považuje za vecne správny a zákonný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel jednomyselne k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné a treba mu priznať úspech, preto Najvyšší súd

Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu postupom podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného ako i prvostupňového správneho orgánu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami ako ten, o koho práva ide.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací primárne v medziach odvolania preskúmal rozsudok, ktorým krajský súd zamietol žalobu na preskúmanie rozhodnutia žalovaného, a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a konanie im prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu.

Je nutné zdôrazniť, že podľa ustálenej súdnej judikatúry (najmä nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II ÚS 127/07-21, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 6Sžo 84/2007, sp. zn. 6Sžo 98/2008, sp. zn. 1Sžo 33/2008, sp. zn. 2Sžo 5/2009 či sp. zn. 8Sžo 547/2009) nie je úlohou súdu pri výkone správneho súdnictva nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či oprávnené a príslušné správne orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy.

V takto vymedzenom rámci prieskumu a po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu ako aj žaloby, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného, je otázka správneho zistenia rozhodujúcich skutočností a dostatočného rámca podkladov pre naplnenie zásady materiálnej pravdy v ďalšom procese aplikácie hmotného práva.

Zo súdneho a pripojeného administratívneho spisového materiálu odvolací súd zistil, že v dňoch 25.11.2014, 03.12.2014 a 15.12.2014 sa u žalobcu vykonala kontrola práce zameraná na kontrolu dodržiavania pracovnoprávnych a mzdových predpisov, predpisov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a kontrolu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania. Výsledkom bol Protokol o výsledku inšpekcie č. INA-755-2.3/P-E24,A22,25-14 zo dňa 15.12.2014, v ktorom boli konštatované zistené nedostatky - porušenie povinností vyplývajúcej z ustanovenia § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 zákona o nelegálnej práci. Na podklade uvedeného Protokolu o výsledku inšpekcie začalo správne konanie vo veci uloženia pokuty žalobcovi za zistené nedostatky, ktorého výsledkom bolo prvostupňové správne rozhodnutie č. 50/15/práv. IPNR OPS/ROZ/2015/267 zo dňa 27.03.2015, ktorým sa žalobcovi uložila pokuta vo výške 2.000 Eur za uvedené porušenie zákona, ktorého sa dopustil tým, že ako zamestnávateľ porušil zákaz nelegálneho zamestnávania tým, že dňa 13.10.2014 v čase od 8:00 hod. do 10:14 hod. využíval závislú prácu fyzickej osoby (L. K., nar. XX.XX.XXXX, rozvozový predajca, PZ

zo dňa 13.10.2014), mal s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu - Pracovná zmluva, avšak nesplnil si oznamovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni podľa osobitného predpisu (zákona o sociálnom poistení), čo bolo zistené počas výkonu inšpekcie práce vykonanej v dňoch 25.11.2014 a 3.12.2014 podľa § 7 ods. 3 písm. a/ zákona o inšpekcii práce. Správny orgán prvého stupňa odôvodnil rozhodnutie tým, že nelegálne zamestnávanie bolo zistené spätne s dobou trvania nelegálneho zamestnávania od 13.10.2014 od 08.00 hod. do 10.14 hod., pričom žalobca nepredložil žiadne nové dôkazy, ktoré by rozporovali zistený nedostatok. Výšku uloženej pokuty vyhodnotil ako primeranú, nakoľko plní funkciu výchovnú, represívnu, preventívnu a má postihovať protiprávne konanie, preto je žiaduce, aby bola citelná v majetkovej sfére páchatel'a správneho deliktu.

O odvolaní rozhodol žalovaný v napadnutom rozhodnutí č. k. OPS/BEZ/2015/3895 O-291/2015 zo dňa 15.07.2015 tak, že toto zamietol a rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa potvrdil dôvodiac, že po komplexnom posúdení predmetného právneho prípadu mal za to, že prvostupňový správny orgán pri vydaní napadnutého rozhodnutia vychádzal zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu a z relevantných listinných dôkazov, ktoré boli predložené k výkonu inšpekcie práce; žalobca neuviedol skutočnosť, ani nepredložil dôkazy, ktoré by po vecnej, alebo právnej stránke spochybnili zistený správny delikt a vo veci výšky uloženej sankčného postihu prvostupňový správny orgán prihliadal na zákonné relevantné skutočnosť, ktoré mu vyplývajú z ustanovenia § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 a ods. 6 zákona o inšpekcii práce.

Krajský súd preskúmajúc napadnuté rozhodnutie žalovaného v odvolaní napadnutom rozhodnutí vyjadril, že záver oboch správnych orgánov, ktorý urobili vo svojich rozhodnutiach, zodpovedá zásadám logického myslenia a je v súlade s i hmotnoprávnymi ustanoveniami príslušných zákonov, preto podanú žalobu zamietol. V odôvodnení konštatoval, že medzi účastníkmi nebol sporný skutkový stav, sporným zostal iba výklad ustanovenia § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b/ zákona o nelegálnej práci, pričom s poukazom na ustálenú súdnu prax pri posudzovaní nelegálneho zamestnávania v spojitosti s porušením ustanovenia § 2 ods. 2 písm. b/ a § 3 ods. 2 zákona o nelegálnej práci mal za nesporné, že žalobca si ako zamestnávateľ nesplnil povinnosť podľa § 231 ods. 1 písm. b/ bod 1 zákona o sociálnom poistení najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca tohto zamestnanca prihlásiť do Sociálnej poisťovne a zdravotnej poisťovne.

Žalobca v odvolaní napádajúc om rozhodnutie krajského súdu spochybnil údajné porušenie ustanovenia § 3 ods. 2 v nadväznosti na ustanovenia § 2 ods. 2 písm. b/ zákona o nelegálnej práci, keďže z jeho strany nedošlo k porušeniu uvedených ustanovení a v nadväznosti na to k porušeniu ustanovenia § 231 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení. Namietal nesprávny výklad príslušných ustanovení zákona o nelegálnej práci s poukazom najmä na účel a cieľ zákona o nelegálnej práci. Zdôraznil, že po celý čas výkonu práce bol zamestnanec prihlásený do registra Sociálnej poisťovne, po celý čas žalobca riadne a včas odvádza všetky odvody a dane, preto zamestnancovi ani štátu nevznikla žiadna škoda. V zmysle uvedeného bol presvedčený, že v predmetnom prípade sa nemôže jednáť o nelegálne zamestnávanie v zmysle zákona o nelegálnej práci.

Podľa § 2 ods. 2 písm. b/ zákona o nelegálnej práci, nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu a nesplnila povinnosť podľa osobitného predpisu.

Podľa § 3 ods. 2 zákona o nelegálnej práci, právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3. Fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 3.

Podľa § 231 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení (účinného ku dňu 13.10.2014), zamestnávateľ je povinný prihlásiť do registra poisťencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia

1. zamestnanca podľa § 4 ods. 1 na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie a na poistenie v nezamestnanosti a zamestnanca podľa § 4 ods. 2, okrem zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním

určenej dohody o brigádnickej práci študentov podľa § 227a, na dôchodkové poistenie pred vznikom týchto poistení, najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, odhlásiť zamestnanca najneskôr v deň nasledujúci po zániku týchto poistení okrem zániku povinného nemocenského poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa § 20 ods. 3, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak poistný vzťah podľa § 20 nevznikol, a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a) až c),

2. zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním určenej dohody o brigádnickej práci študentov podľa § 227a, ktorý mu zakladá právo na pravidelný mesačný príjem, na dôchodkové poistenie najneskôr v lehote splatnosti poistného podľa § 143 ods. 2 za kalendárny mesiac, v ktorom jeho mesačný príjem podľa § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 z tejto dohody presiahol sumu podľa § 4 ods. 5, odhlásiť tohto zamestnanca v lehote splatnosti poistného podľa § 143 ods. 2 za kalendárny mesiac, v ktorom jeho mesačný príjem podľa § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 z tejto dohody nepresiahol sumu podľa § 4 ods. 5 alebo odhlásiť tohto zamestnanca najneskôr v deň nasledujúci po zániku tohto poistenia z iného dôvodu, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak poistný vzťah podľa § 20 nevznikol, a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a) až c),

3. zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním určenej dohody o brigádnickej práci študentov podľa § 227a, ktorý mu zakladá právo na nepravidelný príjem, na dôchodkové poistenie najneskôr v lehote splatnosti poistného podľa § 143 ods. 1 štvrtej vety, ak priemerný mesačný príjem podľa § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 z tejto dohody presiahol sumu podľa § 4 ods. 5, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak poistný vzťah podľa § 20 nevznikol, a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a) až c),

4. zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním určenej dohody o brigádnickej práci študentov podľa § 227a, ktorý mu zakladá právo na pravidelný mesačný príjem, na dôchodkové poistenie najneskôr v lehote splatnosti poistného podľa § 143 ods. 1 tretej vety, ak mu bol vyplatený príjem podľa § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 po zániku tejto dohody a vyplatením tohto príjmu nadobudol postavenie zamestnanca,

5. zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním určenej dohody o brigádnickej práci študentov podľa § 227a na účely úrazového poistenia, garančného poistenia pred vznikom tohto právneho vzťahu najneskôr pred začatím výkonu práce, odhlásiť tohto zamestnanca z registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia najneskôr v deň nasledujúci po skončení tohto právneho vzťahu, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak pracovnoprávny vzťah nevznikol, a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a) a b),

6. fyzickú osobu uvedenú v § 4 ods. 1 písm. d) na účely úrazového poistenia, garančného poistenia pred vznikom pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru najneskôr pred začatím výkonu práce, odhlásiť fyzickú osobu uvedenú v § 4 ods. 1 písm. d) z registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia najneskôr v deň nasledujúci po skončení pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak pracovný pomer alebo štátnozamestnanecký pomer nevznikol, a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a) a b),

7. zamestnanca, ktorý bol fyzickou osobou uvedenou v § 4 ods. 1 písm. d) a povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti jej vzniklo podľa § 20 ods. 4 písm. a), na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti, najneskôr v lehote splatnosti poistného podľa § 143 ods. 2 za kalendárny mesiac, v ktorom mesačný príjem presiahol sumu podľa § 4 ods. 1 písm. d) druhého bodu, a ak povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti vzniklo podľa § 20 ods. 4 písm. b) pred vznikom tohto poistenia,

8. zamestnanca uvedeného v § 4 ods. 2 písm. c) na dôchodkové poistenie v lehote splatnosti poistného podľa § 143 ods. 1 druhej vety.

Najvyšší súd vo svojej rozhodovacej činnosti už v minulosti riešil otázku interpretácie a následnej aplikácie ustanovenia § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b) zákona o nelegálnej práci, pričom postoj súdu k tejto otázke je pomerne jednoznačný. V aktuálnej rozhodovacej činnosti tohto súdu sa nevyskytujú názory, ktoré by sa nezhodovali s právnymi závermi vyslovenými k tejto otázke napr. v uznesení sp. zn. 4Sžo/49/2016 zo dňa 06.06.2017 v obdobnej veci:

„Odvolací súd konštatuje, že v teórii správneho práva hmotného prevažuje vymedzenie, podľa ktorého, správnym deliktom je protiprávne konanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorého znaky ustanovuje zákon a za ktoré ukladá správny orgán sankciu ustanovenú normou správneho práva. Z uvedenej definície sa odvodzujú všeobecné pojmové znaky, medzi ktoré okrem iného patrí aj sankcia (sankcionovateľnosť). Tá znamená, že právo spája s každým správnym deliktom konkrétnu sankciu (trest). Aj keď hlavným poslaním verejnej správy nie je trestať, čo súvisí so zásadou subsidiarity správneho trestu, že správny trest má miesto len tam, kde nepostačujú iné nástroje a prostriedky dovolené právom, zákony v niektorých prípadoch limitujú úvahu správneho orgánu o výške pokuty ustanovením jej dolnej hranice.

.....

Odvolací súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že v tomto konkrétnom prípade ide o veľmi špecifickú situáciu, nakoľko v zmysle zistených skutočností, sa žalobca mal protiprávneho stavu dopustiť tým, že 15.04.2014 v čase od 8.00 do 11.01 hod. využíval závislú prácu Mgr. Z. O. (referentky logistiky) a v ten istý deň v čase od 7.20 do 8.27 hod. závislú prácu Bc. W. O. (asistentky riaditeľa), s ktorými mal založený pracovno-právny vzťah podľa Zákonníka práce (pracovné zmluvy zo dňa 15.04.2014) a najneskôr pred začatím výkonu práce oboch zamestnankýň si nespĺnil povinnosť podľa osobitného predpisu - § 231 ods. 1 písm. b/ bod 1 zákona č. 461/2003 Z. z., čo je v rozpore s ust. § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z. z., keďže zamestnankyne žalobcu boli prihlásené do registrácie v sociálnej poisťovni v krátkom časovom intervale po ich „nástupe do práce“, pričom podľa evidencie dochádzky do práce, žalovaný mal za to, že Bc. W. O. pracovala od 7.20 hod. a do registra poisťencov sociálnej poisťovne bola prihlásená až o 8.27 hod., (čiže cca 1 hod. po nástupe) a Mgr. Z. O. pracovala od 8.00 hod. a do registra sociálnej poisťovne bola prihlásená o 11.01 hod. (čiže cca 3 hod. po nástupe).

Z administratívneho spisu je teda zjavné, že obidve zamestnankyne boli riadne prihlásené do registrácie v sociálnej poisťovni v deň ich nástupu do práce. Preto je potrebné, aby správny orgán, vzhľadom na špecifickosť prípadu, postupoval tak, ako konštatoval krajský súd: „žalovaný v správnom konaní nevypočul zamestnankyne žalobcu na skutočnosť, kedy začali výkon činnosti zamestnanca, či napríklad v deň nástupu do práce najprv neboli zaškoľované, oboznamované s pracoviskom a pod. Vzhľadom k časovému sledu je krajský súd toho názoru, že pre prijatie záveru o nelegálnom zamestnávaní žalobcom ako zamestnávateľom musí byť zo skutkových zistení bez akýchkoľvek pochybností preukázané, kedy zamestnankyne žalobcu skutočne začali vykonávať pracovnú činnosť v zmysle pracovnej zmluvy.“ V danom prípade, je zjavné, že nebol zo strany žalobcu ani úmysel konať v rozpore so zákonom o nelegálnom zamestnávaní, pričom navyše je zjavné, že jeho účel bol naplnený a nedošlo a ani nemohlo dôjsť k porušeniu, či ohrozeniu záujmov, ktoré tento zákon chráni.

Hoci sa postup správneho orgánu zdá logický a v súlade so zákonom, odvolací súd dospel k názoru, že sa treba zaoberať otázkou, či v tomto konkrétnom prípade naozaj boli splnené znaky skutkovej podstaty nelegálneho zamestnávania. Aj keď súčasťou skutkovej podstaty správneho deliktu nelegálneho zamestnávania je nesplnenie povinnosti ustanovenej § 231 ods. 1 písm. b/ bod 1/ zákona č. 461/2003 Z. z., samotné porušenie tejto povinnosti pre zodpovednosť za nelegálne zamestnávania nepostačuje. Ďalšou súčasťou skutkovej podstaty je využívanie závislej práce zamestnanca.

Z predložených administratívnych spisov je však zrejme, že v tomto konkrétnom prípade, správne orgány nedostatočne zistili skutkový stav, nakoľko v prípade obidvoch zamestnankýň je zjavné na základe evidencie dochádzky do práce, že do práce riadne nastúpili a mali riadne podpísané pracovné zmluvy, avšak či prišlo k začatiu výkonu práce (k výkonu činnosti zamestnanca) a využívania závislej práce zamestnanca je otázne.

Zmenou zákona o nelegálnej práci, ktorá je účinná od novembra 2013, prišlo k sprísneniu a zmene práve v chápaní nelegálneho zamestnávania. Zákon pri nelegálnom zamestnávaní už nerozlišuje medzi závažnosťou situácie, keď jeden zamestnávateľ zámerne zamestnáva „načierno“ a druhý „len neskôr“ zaregistroval zamestnanca do Sociálnej poisťovne, hoci zmluvný vzťah už existuje. Preto sa aj samotný zamestnávateľ svojim administratívnym pochybením dopustil rizika, kedy správny orgán v súlade so zákonom musí logicky postupovať tak, ako postupoval. Avšak pre výšku pokuty a špecifickosť prípadu (oneskorenie registrácie v rozmedzí pár hodín) je potrebné, aby správny orgán čo najpresnejšie zistil skutkový stav veci. Každú skutkovú situáciu je potrebné posudzovať osobitne a Inšpektorát práce je povinný vykonať dokazovanie tak, aby spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti jednoznačne

preukázal opodstatnenosť záveru o nelegálnom zamestnávaní. Samotné konštatovanie Inšpektorátu práce o „neskorom odoslaní registračného listu“ však samo o sebe nie je dôvodom pre konštatovanie o porušení zákazu nelegálneho zamestnávania kontrolovaným subjektom.“

Na uvedené právne závery nadviazal najvyšší súd i napr. v uznesení sp. zn. 6Sžo/4/2016 zo dňa 16.08.2017, keď za podobných skutkových a právnych okolností konštatoval:

„Senát odvolacieho súdu dáva do pozornosti, že v kontexte s úpravou právnej teórie, ktorá v rámci verejnoprávnej zodpovednosti za protispoločenské konanie rozoznáva trestné činy, priestupky, iné správne delikty, ďalšej špecifikácii podliehajú správne disciplinárne delikty a správne delikty poriadkové, sa za delikt považuje len také porušenie povinnosti (konanie alebo opomenutie), ktoré konkrétny zákon takto označuje, pričom rozlišovacím kritériom medzi jednotlivými druhmi deliktov podľa závažnosti je miera ich typovej spoločenskej nebezpečnosti vyjadrenej v znakoch skutkovej podstaty, u iných správnych deliktoch a disciplinárnych deliktoch ešte aj okruh subjektov, ktoré sa deliktu môžu dopustiť (výstižne to určuje zákon o priestupkoch). Iné správne delikty sú svojou povahou najbližšie práve priestupkom. V oboch prípadoch ide o súčasť tzv. správneho trestania, o postih správny orgánom za určité nedovolené konanie (či opomenutie). Je potrebné zdôrazniť, že formálne označenie určitého typu protispoločenského konania a tomu zodpovedajúcemu zaradeniu medzi trestné činy, priestupky, iné správne delikty a z toho vyvozené následky v podobe sankcií, vrátane príslušného konania, pritom či už ide o oblasť súdneho alebo správneho trestania, je len vyjadrením reálnej trestnej politiky štátu, teda reflexia názoru spoločnosti na potrebnú mieru ochrany jednotlivých vzťahov a záujmov. Kriminalizácia, či naopak dekriminalizácia určitého konania nachádza výraz v platnej právnej úprave a v ich zmenách, voľbe procesných nástrojov potrebných k odhaleniu a dokázaniu konkrétnych skutkov, ako aj prísnosti postihu delikventa. V konaniach zisťovania správneho deliktu, rozhodovania o vine páchatel'a za spáchanie deliktu a ukladaní sankcie zaň na základe analógie legis teda treba postupovať v súlade so zásadami trestnoprávnej zodpovednosti v zmysle právnej úpravy v zákone č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov alebo Trestného zákona.

Odvolací súd zastáva názor, že vzhľadom k tomu, že zákon č. 125/2006 Z. z. neustanovuje hmotnoprávnu a ani procesnoprávnu úpravu sankcionovania správnych deliktov, bolo potrebné v preskúmvanej veci vychádzať z právnej úpravy zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, na ktorú zákonodarca aj pod čiarou znenia právnej normy ustanovenej v § 7 ods. 3 písm. j) zákona č. 125/2006 Z. z. priamo odkazuje.

V predmetnej veci, keďže ide o preskúmvanie zákonnosti rozhodnutí a postupov správnych orgánov o postihu za správny delikt s uložením peňaznej pokuty, treba podľa názoru súdu aplikovať na danú vec čl. 6 ods. 1 prvá časť Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v zmysle ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu, keďže Slovenská republika článkom 1 ods. 2 ústavy sa zaviazala, že uznáva a dodržiava všeobecné záväzné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná a svoje ďalšie medzinárodné záväzky a uvedený Dohovor sa podľa článku 154c ústavy stal súčasťou právneho poriadku SR (publikovaný pod č. 209/1992 Zb.) a má prednosť pred zákonom, ak zabezpečuje väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva treba pojmy „trestné obvinenie“ a „práva a záväzky občianskej povahy“ pokiaľ ide o rozsah aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru vykladať autonómne od ich definovania vo vnútroštátnom právnom poriadku členských štátov dohovoru (pozri napr. rozsudok Neumeister v. Rakúsko z júla 1976).

Uvedený záver podporuje aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (pozri napr. sp. zn. 3Sžn/68/2004, 3Sž/85/2007, 8Sžo/28/2007, 8Sžo/147/2008, 6Sžo/51/2011, 6Sžo/150/2015), ktorá je jednotná v tom, že trestnoprávne princípy sa analogicky aplikujú i v správnom trestaní, a že trestanie za správne delikty (priestupky, správne delikty právnických osôb a správne delikty fyzických osôb - podnikateľov) podlieha obdobnému režimu ako trestný postih za trestné činy. Z tohto hľadiska treba vykladať aj všetky záruky, ktoré sa poskytujú obvinenému.

Napokon aj Odporúčanie výboru ministrov č. R (91) pre členské štáty o správnych sankciách, ktoré bolo schválené Výborom ministrov 13. februára 1991 na 452. zasadnutí zástupcov ministrov odporúča

vládam členských štátov, aby sa vo svojom práve aj praxi riadili zásadami, ktoré vyplývajú z tohto odporúčania. Pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti tohto odporúčania, je v ňom uvedené, že sa vzťahuje na správne akty, ktorými sa ukladá postih za správanie, ktoré je v rozpore s uplatniteľnými pravidlami, či už ide o pokuty alebo iné opatrenia trestnej povahy bez ohľadu na to, či majú peňažnú alebo inú povahu. Tieto druhy postihu sa považujú za správne sankcie.

Vychádzajúc zo stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu SR, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu zaručeného v článku 1 ústavy je aj princíp právnej istoty a spravodlivosti (princíp materiálneho právneho štátu), ktorý spočíva okrem iného v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov, že ich budú správne vykladať a aplikovať (napr. II. ÚS 10/99, tiež II. ÚS 234/03). Rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci (IV. ÚS 92/09; ÚS 17/1999 Nález z 22. septembra 1999 Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 365; zhodne I. ÚS 44/1999 Nález z 13. októbra 1999 Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 382; I. ÚS 10/98; I. ÚS 54/02 Nález z 13. novembra 2002 Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 2002 - II. polrok, s. 750).

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Z citovanej ústavnej úpravy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musia byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu.

Z uvedených dôvodov bolo povinnosťou Národného inšpektorátu práce, ako aj Inšpektorátu práce Košice v danom prípade vykonať výklad a aplikáciu právnej normy ustanovenej v § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z. v kontexte s účelom tohto zákona s prihliadnutím na všetky okolnosti daného prípadu.

Inšpektorát práce Košice a aj žalovaný v preskúmvanej veci pri posudzovaní nelegálneho zamestnávania uvedeného zamestnanca žalobcom, vychádzajúc výlučne z gramatického výkladu uvedených právnych noriem, žiadnym spôsobom nevyhodnotili postup žalobcu ako zamestnávateľa a nekonfrontovali kvalitu týchto zistených skutočností s následkami takéhoto konania v súlade s účelom zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Odvolací súd v danej veci zastáva názor, že z doposiaľ zadovážených skutkových zistení vyplývajúcich z administratívneho spisu, nie je možné ustáliť záver, že žalobca sa dopustil zákazu nelegálneho zamestnávania fyzickej osoby podľa § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z. Pokiaľ zákonodarca v právnej norme ustanovenej v § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z. považuje za nelegálne zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, také zamestnávanie fyzickej osoby, ktoré je založené na využívaní závislej práce tejto fyzickej osoby a zamestnávateľ má s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného zákona - Zákonníka práce, a nesplnil si oznamovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni podľa osobitného predpisu, ktorým je právna úprava obsiahnutá v § 231 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. a ktorá predpokladá prihlásenie do registra poisťencov a sporiteľov starobného dôchodku najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, je pre posúdenie včasnosti splnenia si povinnosti prihlásenia do registra poisťencov a sporiteľov starobného dôchodku, ako základného predpokladu pre ustálenie záveru nelegálneho zamestnávania, zistenie začiatku výkonu činnosti zamestnanca. Predloženie dohody o vykonaní práce a potvrdenie prihlášky do uvedeného registra Sociálnou poisťovňou bez ďalšieho považuje odvolací súd za nepostačujúce na ustálenie záveru o nelegálnom zamestnávaní žalobcom ako zamestnávateľom

Cieľom zákonodarcu právnou úpravou zákazu nelegálneho zamestnávania ustanovenou v § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 bolo zamedziť nelegálnemu zamestnávaniu fyzických osôb zamestnávateľom.

Vzhľadom k uvedenému sa odvolaciu súdu postup správnych orgánov oboch stupňov voči žalobcovi javí za šikanózne, keď formalistickým výkladom právnej úpravy nelegálneho zamestnávania stanovenej v § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 počítali takmer hodiny pre splnenie včasnosti registrácie v Sociálnej poisťovni. Najvyšší súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že účelom zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní je ochrana pracovného trhu pred nelegálnou prácou a nelegálnym zamestnávaním v materiálnom zmysle, a preto i prístup k zákonu musí byť materiálny a nie formálny.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd sa nestotožnil s právnym názorom žalovaného k aplikácii ust. § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z., keďže prijatie právneho záveru o nelegálnom zamestnávaní žalobcom ako zamestnávateľom, musí vychádzať zo skutkových zistení, ktoré spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti preukazujú, že zamestnávaná osoba vzhľadom k časovému sledu mohla začať a skutočne aj začala vykonávať pracovnú činnosť v zmysle pracovnej zmluvy.“

Konajúci senát sa stotožňuje s citovanými právnymi názormi najvyššieho súdu (§ 250ja ods. 7 O.s.p.), pričom poukazuje na nutnosť dodržiavania zásady právnej istoty (čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky), t. j. že v obdobných veciach je možné sa od predchádzajúceho rozhodnutia najvyššieho súdu meritórne odchýliť iba vtedy, ak sa podstatne zmenili skutkové okolnosti a právny základ pre vyhlásenie súdneho rozhodnutia. Navyše s princípom právnej istoty je tesne spojená kontinuita právnych názorov súdov na riešenie obdobných vecí.

Odvolací súd po preskúmaní spisového materiálu má za preukázané, že odvolacie námietky žalobcu sú vo svojej podstate totožné s tými, ktoré žalobca uplatnil už v rámci správneho konania (vo Vyjadrení k začatiu správneho konania o uložení pokuty zo dňa 10.03.2015 a v Odvolaní proti prvostupňovému správne rozhodnutiu zo dňa 06.05.2015) a následne v žalobe na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, a na podklade ktorých sa dožadoval zrušenia rozhodnutia žalovaného a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie.

V prejednávanej veci má odvolací súd za preukázané, že zo strany žalobcu došlo dňa 13.10.2014 v čase 10.14 hod. k prihláseniu zamestnanca do registra Sociálnej poisťovne, s ktorým mal žalobca dojednanú prácu na základe Pracovnej zmluvy zo dňa 13.10.2014. Nesplnenie registračnej povinnosti žalobcu (prihlásiť zamestnanca do registra Sociálnej poisťovne najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca) vyhodnotili správne orgány ako porušenie povinnosti podľa § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 písm. b/ zákona o nelegálnej práci, zatiaľ čo žalobca upriamil pozornosť na skutočnosť, že zamestnanca prihlásil v prvý deň trvania pracovného pomeru a odvádzal za neho odvody a dane.

Odvolací súd musí súhlasiť s námietkou žalobcu v tom smere, že pri výklade ustanovení zákona nemožno postupovať bez prihliadnutia na samotný účel a cieľ zákona. Podľa odvolacieho súdu nie je možné dospieť k záverom, ktorých dosiahnutie zákonodarca príslušnou právnou normou zamýšľal bez toho, aby sa pri interpretácii zákona bral do úvahy jeho účel či cieľ, pretože platí, že odklonom od účelu resp. zmyslu zákona možno dospieť k nelogickým, ba až absurdným úsudkom.

Z dôvodovej správy, všeobecnej časti k zákonu o nelegálnej práci vyplýva, že „účelom návrhu zákona je vymedziť nelegálnu prácu a nelegálne zamestnávanie, ustanoviť zákaz ich vykonávania, zabezpečiť výkon kontroly a ustanoviť postih v prípade porušenia zákazu vykonávania nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

Cieľom návrhu zákona je chrániť nielen spoločnosť pred nelegálnou prácou a nelegálnym zamestnávaním, ale aj chrániť fyzické osoby, pre ktoré nelegálna práca prináša sociálnu neistotu.

Sprievodným javom nezamestnanosti je nelegálna práca, ktorá spočíva v tom, že pracovnoprávny vzťah medzi zamestnávateľom a fyzickou osobou, ktorá vykonáva závislú prácu nie je založený písomnou pracovnou zmluvou, ani dohodou a u cudzincov, ktorí prichádzajú na naše územie chýba povolenie na prechodný pobyt a povolenie na zamestnanie, čím je výkon takýchto prác utajený. Dôvodom tohto utajenia je snaha fyzickej osoby získať nezdanený príjem bez splnenia odvodových povinností a súčasne snaha zamestnávateľa ušetriť náklady na pracovnú silu spojenú s daňovými a odvodovými povinnosťami zamestnanca. Fyzická osoba popri príjme od svojho zamestnávateľa alebo od viacerých zamestnávateľov

môže byť súčasne zabezpečená aj zo strany štátu.

Zamestnávateľia, ktorí nelegálne zamestnávajú fyzické osoby vrátane cudzincov bez plnenia povinných odvodov a dani z príjmov, spôsobujú našej ekonomike značné škody, a to únikom príjmov do štátneho rozpočtu.“

S poukazom na uvedené odvolací súd ustálil, že došlo k pochybeniu správnych orgánov ako aj krajského súdu, keď títo nevzali pri rozhodovaní do úvahy zmysel zákona o nelegálnej práci, pretože (vo svetle vyššie uvedeného právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v obdobných veciach) iba predloženie pracovnej zmluvy a potvrdenia prihlášky do registra Sociálnej poisťovne bez ďalšieho nemožno považovať za postačujúce na ustálenie záveru o nelegálnom zamestnávaní žalobcom ako zamestnávateľom. Z administratívneho spisu je jednoznačné, že zamestnanec bol riadne prihlásený do registra v Sociálnej poisťovni v deň jeho nástupu do práce, preto pre prijatie záveru o nelegálnom zamestnávaní žalobcom ako zamestnávateľom musí byť zo skutkových zistení bez akýchkoľvek pochybností preukázané, kedy zamestnanec žalobcu skutočne začal vykonávať pracovnú činnosť v zmysle pracovnej zmluvy. Vzhľadom na uvedené bude povinnosťou správneho orgánu v ďalšom konaní postupovať v načrtnutej línii.

Vo svetle uvedeného odvolací súd postupom podľa ustanovenia § 220 O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného, vrátane prvostupňového správneho rozhodnutia, zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 a s § 224 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. Žalobcovi, ktorý mal v konaní úspech, priznal súd len náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia, a to trovy konania, ktoré žalobcovi vznikli zaplatením súdneho poplatku za žalobu a odvolanie po 70 Eur, spolu 140 Eur, nakoľko si žalobca trovy konania nevyčísľil najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia. Žalovanému zákon priznanie trov konania neumožňuje.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.